

## บทที่ 1

### บทนำ

#### ภูมิหลัง

ความเจริญก้าวหน้าทางด้านวิทยาการของโลกยุคโลกาภิวัตน์มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเศรษฐกิจ ดังนั้นการจัดการศึกษาในปัจจุบันจึงเป็นการสร้างคนไทยให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุขและมีขีดความสามารถในการแข่งขัน การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนให้มีคุณภาพจึงเป็นเรื่องที่มีความจำเป็นอย่างยิ่งโดยจะต้องเป็นการศึกษาที่มีคุณภาพเพื่อให้ศักยภาพที่มีอยู่ในตัวคนได้รับการพัฒนาอย่างเต็มที่ ทำให้เป็นคนที่มีรู้จักคิด วิเคราะห์ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ รู้จักเรียนรู้ด้วยตนเองและสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุขตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 รวมถึงพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 3) พุทธศักราช 2553 ได้บัญญัติไว้ถึงแนวนโยบายในการปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงด้านการศึกษาโดยเฉพาะกระบวนการในการปฏิรูปการศึกษาเพื่อให้สามารถดำเนินกิจกรรมทางการศึกษาได้อย่างรวดเร็วจริงจัง รวมทั้งแผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง (พ.ศ. 2552-2559) ที่มีเจตนารมณ์มุ่งพัฒนาชีวิตมนุษย์ให้สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2552, หน้า 12-15) สอดคล้องกับกรอบแนวทางการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552-2561) ที่กล่าวถึงประเด็นสำคัญของระบบการศึกษาและการเรียนรู้ที่ต้องปฏิรูปอย่างเร่งด่วน 4 ประการ ได้แก่ 1) พัฒนาคุณภาพคนไทยยุคใหม่ พัฒนาคุณภาพการศึกษาและการเรียนรู้ ผลผลิตและพัฒนากำลังคนที่มีคุณภาพ มีสมรรถนะและความรู้ความสามารถ 2) พัฒนาคุณภาพครูยุคใหม่ พัฒนาระบบผลิตและการใช้ครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา 3) พัฒนาคุณภาพสถานศึกษาและแหล่งเรียนรู้ยุคใหม่เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตและมีคุณภาพ และ 4) พัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการใหม่ กระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาให้สถานศึกษาพัฒนาระบบบริหารจัดการที่มีความโปร่งใส เป็นธรรมและมีระบบการตรวจสอบที่มีประสิทธิภาพ (ชูศักดิ์ ประเสริฐ, 2556, ย่อหน้า 1)

สถานศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานมีความจำเป็นและสำคัญต่อการจัดการศึกษาของประเทศมากเพราะเป็นการศึกษาสำหรับประชาชนทุกคนโดยถ้วนหน้าและครอบคลุมการศึกษาภาคบังคับ ซึ่งจะมีผลต่อความเจริญพัฒนาของประเทศทุกด้าน การจัดการศึกษาในระดับนี้จำเป็นต้องจัดให้สอดคล้องกับกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง (ธีระ รุญเจริญ, 2553, หน้า 6) ผู้บริหารการศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษาทุกระดับในยุคของการเปลี่ยนแปลงที่ให้

ความสำคัญของการเป็นมืออาชีพย่อมต้องแสดงบทบาทสำคัญยิ่งที่จะขับเคลื่อนให้แนวทางการปฏิรูปการศึกษาในสถานศึกษาสัมฤทธิ์ผลเป็นรูปธรรมมากที่สุดโดยผู้บริหารทุกระดับต้องแสดงศักยภาพมากกว่าเดิม ทำหน้าที่ผู้บริหารที่แท้จริงซึ่งต้องอาศัยความสามารถที่จะได้รับทักษะและวิทยาการใหม่ๆ ที่จำเป็นตามสถานการณ์แวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป ผู้บริหารที่มีศักยภาพย่อมมาจากการเรียนรู้ วิธีการบริหารที่ทำอยู่ผ่านการลงมือทำด้วยตนเอง เป็นพื้นฐานสู่การเปลี่ยนแปลงและเติบโต (วรภัทร ภูเจริญ, 2555, ย่อหน้า 3) ประกอบกับการบริหารจัดการสถานศึกษาในอนาคต ผู้บริหารสถานศึกษาต้องแสดงบทบาทภาวะการณ์เป็นผู้นำองค์กรที่มีประสิทธิภาพ มีคุณลักษณะที่เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงสู่คุณภาพการศึกษาและบริหารจัดการสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ (learning organization) อย่างแท้จริง อาทิ 1) ผู้บริหารต้องมีความสามารถรับรู้ เข้าใจและตีความต่อสัญญาณบอกเหตุใดๆ ที่จะเข้ามาจากสิ่งแวดล้อมภายนอกได้อย่างแม่นยำและถูกต้อง 2) ผู้บริหารต้องมีภาวะผู้นำที่ดีโดยต้องปรับเปลี่ยนบทบาทจากการเป็นผู้ควบคุมงานไปสู่บทบาทใหม่ในฐานะผู้สนับสนุนหรือเอื้ออำนวยด้านสารสนเทศมากขึ้น เป็นผู้นำการพัฒนาศักยภาพของครูและเป็นผู้ใช้วิธีการกระจายอำนาจการตัดสินใจให้แก่ผู้ร่วมงาน และ 3) ผู้บริหารจะต้องแสดงบทบาทการเป็นผู้นำที่สำคัญของสังคมแห่งความรู้ (knowledge society) โดยต้องใช้เทคโนโลยีก้าวหน้าขั้นสูงเป็นเครื่องมือดำเนินการไปสู่ความสำเร็จ (ดำรง วงศ์ดี, 2554, ย่อหน้า 2)

การพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ประสบผลสำเร็จต้องอาศัยความร่วมมือและการประสานสัมพันธ์กันของผู้บริหารสถานศึกษาและผู้ใต้บังคับบัญชาโดยผู้บริหารสถานศึกษาควรมีคุณลักษณะการเป็นผู้นำที่มีประสิทธิภาพเพื่อให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเกิดศรัทธาและร่วมมือในการปฏิบัติงานให้ประสบผลสำเร็จ อาทิ การมีคุณลักษณะทั่วไปด้านความรับผิดชอบ การมีความขยันหมั่นเพียร มีความอดทน อุตสาหะ มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ กระตือรือร้นในการทำงาน มีทักษะในการวินิจฉัยสั่งการ มีการรักษาระเบียบวินัยที่ดี มีบุคลิกภาพที่ดี และผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีคุณสมบัติด้านมาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพอีกด้วย (สุภัททา ปิณฑะแพทย์, 2555, ย่อหน้า 4) จึงเห็นได้ว่าภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลในการบริหารงานของสถานศึกษา สอดคล้องกับแนวคิดของสแตวาท (Stewart, 1985, p.92) ที่กล่าวว่า ภาวะผู้นำเป็นปัจจัยสำคัญและส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา เนื่องจากสถานศึกษาจะมีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใดย่อมขึ้นอยู่กับการใช้ภาวะผู้นำในการปรับเปลี่ยนและพัฒนางานให้ดีขึ้น ฉะนั้นผู้บริหารสถานศึกษาที่ดีจะต้องมีคุณลักษณะผู้นำที่สามารถแสดงออกถึงการเป็นผู้นำที่มีประสิทธิภาพได้

จากการรายงานของกลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาลพบุรี ปีการศึกษา 2556 พบว่า สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาลพบุรี มีปัญหาในด้านการบริหารจัดการ ดังนี้ 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนอยู่ในระดับต่ำกว่าเกณฑ์ขั้นผ่านของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

(สพฐ.) 2) ครูผู้สอนมีการกิจรับผิดชอบงานหลายด้าน เช่น งานธุรการ-การเงิน พัสดุ การจัดทำ ข้อมูลสารสนเทศ โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ จำนวนมากกว่า 4 โปรแกรมไม่สามารถจัดการ เรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ 3) สถานศึกษาขนาดเล็ก (นักเรียนน้อยกว่า 120 คน) เป็น โรงเรียนที่ขาดแคลนทั้งบุคลากร งบประมาณและอยู่ในท้องถิ่นห่างไกลกันดาร 4) สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ เทคโนโลยีที่ทันสมัยที่มีสมรรถนะสูงมีไม่เพียงพอ รวมทั้งงบประมาณในการบำรุงรักษา ซ่อมแซมมีจำนวนจำกัด และ 5) การให้บริการทางการศึกษาถูกจำกัดด้วยจำนวนบุคลากรและ งบประมาณ ทำให้การพัฒนาไม่เป็นไปตามเป้าหมาย (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาลพบุรี เขต 2, 2556, ย่อหน้า 8) ประกอบกับข้อค้นพบการประมวลปัญหาการจัดการ การศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ปีการศึกษา 2555 ที่ว่า ปัญหาด้านการศึกษายังแก้ไขไม่ได้ดีเท่าที่ควรแต่มีแนวโน้มดีขึ้น ปัญหาดังกล่าวคือยังมีนักเรียน ตกหล่น ออกกลางคัน ไม่ศึกษาต่อ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้หลักยังไม่น่า พอใจ ขาดครูสาขาเฉพาะทาง การบริหารจัดการยังขาดประสิทธิภาพและจำนวนสถานศึกษามี มากเกินความจำเป็น (ชูศักดิ์ ประเสริฐ, 2555, ย่อหน้า 7) สอดคล้องกับแนวคิดของจรัล เลิศจามิตร ที่กล่าวว่า ปัญหาการบริหารของสถานศึกษาในจังหวัดลพบุรีหลายแห่งเกิดจากการ ปฏิบัติกิจกรรมการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารซึ่งถ้าต้องการให้สถานศึกษาประสบ ความสำเร็จในด้านการบริหาร ผู้บริหารจำเป็นต้องใช้ความสามารถทางการบริหารอย่างเต็มที่ แต่สิ่งเหล่านั้นไม่เพียงพอที่จะทำให้ประสบความสำเร็จเนื่องจากสถานศึกษานั้นไม่ได้เป็น หน่วยงานที่ปฏิบัติงานเพียงลำพัง แต่ต้องมีการประสานงานสร้างความสัมพันธ์กับหน่วยงาน ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องับสถานศึกษา เช่น คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชนและ หน่วยงานราชการต่างๆ หากผู้บริหารมีระบบการบริหารจัดการที่ดีแต่ขาดการประชาสัมพันธ์ ให้กับหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องได้รับทราบการปฏิบัติกิจกรรม สถานศึกษาอาจขาดการ ส่งเสริมและไม่ได้รับความร่วมมือจากบุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทำให้ประสิทธิภาพที่จะ เกิดขึ้นจากการบริหารลดลงหรือไม่เกิดประโยชน์สูงสุด (จรัล เลิศจามิตร, 2554, หน้า 3)

ดังนั้นศักยภาพในด้านการแสดงออกของผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะผู้นำองค์กรจึง ต้องมีคุณลักษณะที่ดีถึงพร้อมซึ่งภูมิรู้และภูมิธรรม มีการเลือกใช้ยุทธศาสตร์ ยุทธวิธีที่เหมาะสม และปัจจัยสำคัญของผู้บริหารที่จะทำให้สถานศึกษาประสบความสำเร็จส่วนหนึ่งก็คือการมี คุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพ ประกอบกับการศึกษาผลงานวิจัยของ เพิ่มศักดิ์ เพิ่มประยูร ที่ศึกษาเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตาม ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี (เพิ่มศักดิ์ เพิ่มประยูร, 2552, หน้า 65-66) พบว่า คุณลักษณะที่ผู้บริหารและครูผู้สอนต้องการให้เกิดขึ้นกับ ผู้บริหารสถานศึกษามากที่สุดเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ 1) ด้านบุคลิกภาพ 2) ด้านทักษะ และ 3) ด้านการจูงใจ จึงเห็นได้ว่าการบริหารจัดการสถานศึกษาบุคคลที่เป็น ตัวจักรสำคัญยิ่งที่จะขับเคลื่อนและกำกับติดตามการดำเนินงานทุกอย่างในสถานศึกษาให้เป็นไป

อย่างราบรื่นก็คือผู้บริหารสถานศึกษา ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เพื่อให้ผลการวิจัยนี้สามารถใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพอันจะส่งผลไปสู่การพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาต่อไป

### ความมุ่งหมายในการวิจัย

1. เพื่อศึกษาคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี
2. เพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง ขนาดของสถานศึกษา และสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี

### ความสำคัญของการวิจัย

1. ผลการวิจัยในครั้งนี้นำไปเป็นข้อมูลให้ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี ได้ใช้ในการวางแผน พัฒนาปรับปรุงคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
2. เป็นข้อมูลสารสนเทศสำหรับหน่วยงานในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรีในการจัดอบรมบุคลากรทางการบริหารการศึกษา การพิจารณาคัดเลือกบุคคลขึ้นสู่ตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษาและส่งเสริมให้ผู้บริหารสถานศึกษามีคุณลักษณะผู้นำที่สามารถบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

### ขอบเขตของการวิจัย

#### 1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบไปด้วย ผู้บริหาร จำนวน 349 คน และครูผู้สอน จำนวน 2,812 คน รวมประชากรทั้งสิ้น 3,161 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1, 2557, หน้า 1-7 , สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2, 2557, หน้า 18-21)

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เนื่องจากประชากรมีจำนวนที่แน่นอน การคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยจึงใช้สูตรของยามาเน่ (Yamane) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และยอมให้มีความคลาดเคลื่อน .05 ในการคำนวณหาขนาดของตัวอย่าง (สุรีย

ศิริโกคาภิรมย์, 2546, หน้า 445) ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 355 คน จำแนกเป็นผู้บริหาร จำนวน 142 คน และครูผู้สอน จำนวน 213 คนโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (stratified random sampling) แบ่งเป็นสถานศึกษาขนาดเล็ก 117 คน ขนาดกลาง 112 คน และขนาดใหญ่ 126 คน

## 2. ตัวแปรที่ศึกษา

### 2.1 ตัวแปรอิสระ (independent variables)

#### 2.1.1 เพศ

- 1) ชาย
- 2) หญิง

#### 2.1.2 อายุ

- 1) น้อยกว่า 35 ปี
- 2) 35 – 50 ปี
- 3) มากกว่า 50 ปี

#### 2.1.3 ระดับการศึกษา

- 1) ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า
- 2) สูงกว่าปริญญาตรี

#### 2.1.4 ตำแหน่ง

- 1) ผู้บริหาร
- 2) ครูผู้สอน

#### 2.1.5 ขนาดของสถานศึกษา

- 1) ขนาดเล็ก (นักเรียนไม่เกิน 120 คน)
- 2) ขนาดกลาง (นักเรียน 121 – 300 คน)
- 3) ขนาดใหญ่ (นักเรียน 300 คนขึ้นไป)

#### 2.1.6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี

- 1) เขต 1
- 2) เขต 2

### 2.2 ตัวแปรตาม (dependent variables) ได้แก่ คุณลักษณะผู้นำของผู้บริหาร

สถานศึกษา ประกอบด้วย

- 1) วิสัยทัศน์
- 2) เกียรติภูมิ
- 3) ความกล้าหาญ
- 4) ความรักความจริงใจ
- 5) ความรับผิดชอบ

## นิยามศัพท์เฉพาะ

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ให้นิยามศัพท์ไว้ดังนี้

**ความคิดเห็น** หมายถึง การแสดงออกทางด้านความรู้สึก ความเชื่อและการตัดสินใจของผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีต่อผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาลพบุรี

**คุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา** หมายถึง ลักษณะประจำตัวที่ปรากฏออกมาให้เห็นของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีการใช้หลักวิชามาประยุกต์กับความสามารถ ใช้ศิลปะควบคู่กับยุทธศาสตร์ในการบริหารอันจะทำให้องค์กรประสบผลสำเร็จตามเป้าหมาย เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล มี 5 ด้าน ได้แก่ 1) วิสัยทัศน์ 2) เกียรติภูมิ 3) ความกล้าหาญ 4) ความรักความจริงใจ และ 5) ความรับผิดชอบ

1. **วิสัยทัศน์** หมายถึง การสร้างภาพอนาคตอันเกิดจากปัญญาที่มีความเป็นไปได้และสอดคล้องกับเป้าหมายของการจัดการศึกษาและมองเห็นวิธีปฏิบัติที่จะทำให้สถานศึกษามุ่งบรรลุความต้องการได้ อาทิ มีการกำหนดทิศทาง ยุทธศาสตร์ ความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา มีการกำหนดกิจกรรมที่เป็นนวัตกรรม ริเริ่มแนวทางการบริหารที่ทำหายกับการเปลี่ยนแปลง ติดตามความเคลื่อนไหวด้านวิชาการ และใช้เครื่องมือสื่อสารหรือเทคโนโลยีใหม่ๆ ในการบริหาร และพัฒนาผู้ใต้บังคับบัญชาให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ตามความถนัดและความสามารถได้เต็มศักยภาพ

2. **เกียรติภูมิ** หมายถึง ความซื่อตรงอย่างสมบูรณ์ในการปฏิบัติหน้าที่โดยสุจริตและเที่ยงธรรมต่อผู้ใต้บังคับบัญชา มีความจริงใจและยึดมั่นในการรักษาชื่อเสียงของตนเองให้ดีที่สุด อาทิ ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ยึดมั่นในหลักคุณธรรม จริยธรรม มีความซื่อตรง ไม่เอารัดเอาเปรียบ มีความจริงใจต่อผู้ใต้บังคับบัญชา ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีตามจรรยาบรรณวิชาชีพ และรักษาชื่อเสียงของตนเองและองค์กรให้ดีที่สุด

3. **ความกล้าหาญ** หมายถึง การแสดงออกด้วยความเชื่อมั่นที่กล้าจะเผชิญหน้ากับอุปสรรค ความทุกข์ยาก ปัญหาและสถานการณ์คับขันต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี อาทิ กล้าแสดงความคิดเห็นอย่างตรงไปตรงมาโดยไม่ก้าวร้าวหรือคุกคามผู้อื่น กล้าเผชิญหน้ากับอุปสรรค ปัญหาหรือสถานการณ์ที่คับขัน เรียนรู้และพร้อมปรับปรุงแก้ไขข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้น กล้าที่จะพัฒนาตนเองให้เท่าทันกับยุคสมัย มีความท้าทาย ไม่หยุดนิ่ง และจะต้องกระทำในสิ่งที่ดีกว่า มีความเชื่อมั่นในตนเอง กล้าตัดสินใจในสิ่งที่ถูกต้องตามวินัยและทำนองคลองธรรม และยอมรับในความผิดพลาดของการปฏิบัติหน้าที่

4. **ความรักความจริงใจ** หมายถึง การมอบความจริงใจให้แก่กันและกัน คอยช่วยเหลือห่วงใยกัน ปฏิบัติตนได้อย่างเหมาะสมและตรงต่อความเป็นจริงอย่างตรงไปตรงมาทั้งต่อตนเองและผู้อื่น อาทิ แสดงความเอาใจใส่ ส่งเสริม สนับสนุนผู้อื่นให้พัฒนาตนเองด้วยความ

เมตตาทอย่างจริงใจ สร้างขวัญกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่ ให้ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ช่วยเหลือ แบ่งปันและเสียสละโดยไม่หวังผลตอบแทน ให้อภัยและแสดงความจริงใจที่จะร่วมทุกข์ร่วมสุขกับผู้อื่นในการปฏิบัติหน้าที่

**5. ความรับผิดชอบ** หมายถึง ความมุ่งมั่นตั้งใจที่จะกระทำการปฏิบัติหน้าที่หรือสิ่งที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จ ยอมรับผลทั้งดีและไม่ดีในการปฏิบัติหรืออยู่ในความดูแลของตนเอง อาทิ กระตือรือร้นทำงานให้บรรลุเป้าหมาย ขยันหมั่นเพียร มีความละเอียดรอบคอบ ปฏิบัติงานตรงตามกำหนดเวลาและรักษาผลประโยชน์ขององค์กร ทำงานเสร็จทันเวลาและปรับปรุงพัฒนางานอยู่เสมอ มีความเชื่อมั่นว่าตนเองมีความสามารถในการปฏิบัติงาน และรักษาระเบียบวินัย ปฏิบัติงานตามข้อบังคับและกฎหมายอย่างเคร่งครัด

**คุณลักษณะผู้นำ** หมายถึง ความสามารถของผู้นำหรือผู้บริหารที่จะแสดงพฤติกรรมในรูปของกระบวนการหรือใช้อิทธิพลชักจูง กระตุ้นให้บุคคลอื่นปฏิบัติตามกิจกรรมให้บรรลุผลสำเร็จ โดยผู้นำหรือผู้บริหารจะอาศัยคุณลักษณะส่วนบุคคลที่เกี่ยวกับการมีวิสัยทัศน์ ความรับผิดชอบ ต่อการปฏิบัติงานร่วมกับคุณลักษณะทางบุคลิกภาพที่เกิดจากการแสดงออกด้วยความกล้าหาญ ซื่อตรง และจริงใจ จนเป็นที่ยอมรับศรัทธา และเป็นแบบอย่างที่ดีแก่บุคคลในองค์กร

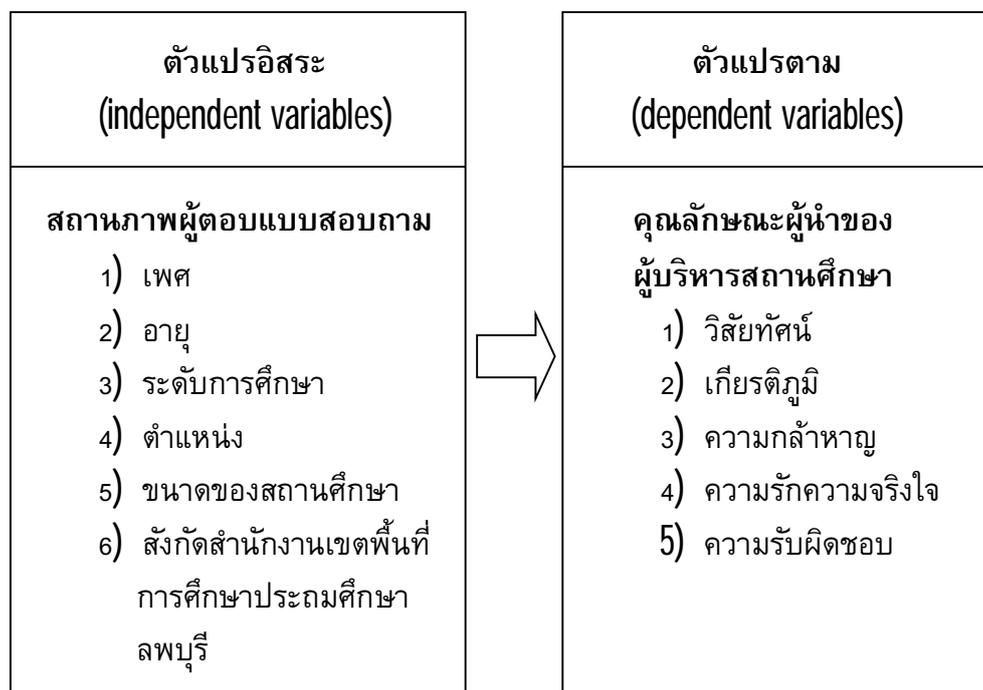
**สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี** หมายถึง ส่วนราชการสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย โรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดลพบุรี ทำหน้าที่บริหารและจัดการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

**ผู้บริหาร** หมายถึง ผู้อำนวยการสถานศึกษาและรองผู้อำนวยการสถานศึกษาซึ่งเป็นบุคลากรวิชาชีพที่รับผิดชอบการบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี

**ครูผู้สอน** หมายถึง บุคคลซึ่งปฏิบัติหน้าที่ทำการสอนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี

### กรอบแนวคิดในการวิจัย

กรอบแนวคิดในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี โดยประยุกต์ใช้แนวคิดของภักระ ฉลาดแพทย์ (2556, หน้า 45-55) ดังแสดงในภาพ 1



ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

### สมมติฐานการวิจัย

คุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี แตกต่างกันเมื่อจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง ขนาดของสถานศึกษา และสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี